

KOINONIA

XXVI. évfolyam 3. szám
2019. március

Bulányi Gy.: Jászol és osztozás	4022
Végh A.: A hosszú élet...	4025
Kassai L.: Kórunk	4030
Farkas I.: És újra egy íjlesztő	4031
Bodacz P.: Nem dughatjuk a homokba...	4032
Bulányi Gy.: Diárium	4036
Miklovicz L.: Homília	4037
Almássy T. – Zsombok Gy: Talentum Kör	4038
Inczédy P.: A pénz - ...	4039
Merza J.: A kisközösség	4040
Hamvas B.: Gyümölcsóra	4044
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁSOK	4049

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért,
mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»

Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

Add Uram, hogy lássak!
Ne járjak ép szemmel is vakon a
világban.
Add, hogy lássam a könnyet, hogy
letöröljem.
A sebet, hogy bekötözzem.
A reszkető kezet, hogy
megszorítsam.
A szomjazót, hogy megitassam.
Az éhezőt, hogy megetessem.
A mezítelent, hogy betakarjam.
A beteget, hogy gyógyítsam.
A gyengét, hogy támogassam.
Az elesettet, hogy felemeljem.
Add Uram, hogy lássak!
Mindent mindig tisztán, mindig
helyesen.
Add, hogy lássam a kedveset, hogy
megköszönjem.
A durvát, hogy elnézzem.
A szeretetet, hogy viszonzzam.
A haragot, hogy megbocsássam.
Az igazságot, hogy védjem.
A hazugságot, hogy elítéljem.
A szabadságot, hogy oltalmazzam.
A rabságot, hogy lerázzam.
A jót, hogy kövessem.
A rosszat, hogy mindig elkerüljem.
Add Uram, hogy lássak!
Ne vakítson meg sem fény, sem
sötétség.

*(F. Szabó Mihály: Add Uram, hogy
lássak!)*

BULÁNYI GYÖRGY

JÁSZOL ÉS OSZTOZÁS

Hajnal van, ülök a szövegszerkesztőm előtt, s készítem másnapi homiliám, melyet majd elmondok a tatai templomban. Jól van ez így? Készültél Te, Uram a Hegyibeszédre, vagy rábíztad magad Atyád Lelkére, aki Benned élt? Reá bíztad, hogy mondja, amit akar. Tanítványaid ugyanerre bíztattad: megadatik nektek abban az órában. S az is igaz, amire kispap korunkban neveltek minket: hétfőn kell elkezdni a készülést a vasárnapi prédikációra..., aztán a hét folyamán leírni és betanulni! Melyik a helyes?

Nem tudom, Uram, hogy voltál, hogy is lehettél a Hegyibeszéde előtt. Sürögtek-forogtak körülöttem, mondta ki-ki a baját, közölték aggodalmaikat időjárás meg politikai helyzet tárgyában, Te pedig igyekeztél figyelni mindenkire, kedvesnek lenni mindenkihez, aztán egyszer csak elkezdted: Boldogok a szegények?

Így volt? Vagy visszavonultál készülni, s meghagytad, hogy prédikációig ne zavarjon senki se, s begyakoroltad az első három mondatot, hogy legalább az indulás biztosítva legyen?

Nekem idejében el kell indulnom hazulról, hogy le ne maradjak a vonatról; ki tudja melyik külső vágányon találok a Keletiben. S izgulok majd, hogy ne késsen a szerelvény. Aztán megérkezem, s kedveskedem azokkal, akik várnak. Aztán meg a templomban a pappal, a sekrestyével, a ministránsokkal, a felolvasókkal, az ének- és zenekar vezetőjével váltok fontos szavakat, s végül elkezdek beöltözni figyelve arra, hogy hosszú ne legyen a miseruha, nehogy hasra essek benne, aztán hogy késés nélkül kezdjünk, s hogy lehetőleg egy órán belül befejeződjék... a rendezvény, a show.

Most pedig tele vagyok az elmúlt napokkal. Fejezeteket írtam Budaváriban az Egyetlen szövetség? c. könyvem 2. kiadásába, felfelé jövet a buszon pedig elolvastam Schillebeeckx tanulmányát a Concilium őszi számából arról, hogy vallás és erőszak elválaszthatatlanok egymástól. Este pedig elalvás előtt az ágyban az Actualitég predikációig ne zavarjon senki se, s begyakoroltad az első három mondatot, hogy legalább az indulás biztosítva legyen?

Nekem idejében el kell indulnom hazulról, hogy le ne maradjak a vonatról; ki tudja melyik külső vágányon találok a Keletiben. S izgulok majd, hogy ne késsen a szerelvény. Aztán megérkezem, s kedveskedem azokkal, akik várnak. Aztán meg a templomban a pappal, a sekrestyével, a ministránsokkal, a felolvasókkal, az ének- és zenekar vezetőjével váltok fontos szavakat, s végül elkezdem, ahol most vagyok. Azt mondom, ami most, hajnalban megfogalmazódik kérdésként bennem: Nincs harmadik lehetőség? Csak kettő van?

Mi a kettő? Mi a három? A kettő az, hogy Jézus leszel vagy pedig Heródes és/vagy Kaifás leszel. A harmadik pedig, hogy együtt legel a bárány meg az oroslán, azaz hogy Jézus meg Kaifás. De hogy kerül a csizma az asztalra? Most advent első vasárnapjának szombatja van, én pedig katolikus pap vagyok, aki 15 év szünet után végre újra nyilvánosan is -értsd katolikus templomban is - hirdethetem hazámban is Isten igéjét, s mondanom kell valami ideillőt, adventit, karácsonyvárót.

Hát éppen erről van szó, hogy mit kell mondanom, hogy mi az ideillő. Az-e, hogy várjuk a Jézuskát, aki... Idáig tart a tudományom. Hogyan folytassam? Várjuk a Jézuskát, akit nem fogadtak be, de mi azt akarjuk, hogy minket befogadjanak. Várjuk a Jézuskát, akinek nem volt hova lehajtani a fejét, de mi el sem tudjuk képzelni ezt a magunk soraként. Hogy várjuk a Jézuskát, akinek sikerült minden egyházi hatóságot magára haragítani, nekünk pedig

természetesen alázatos és fiúi békességben kell élnünk fő- meg nem főpásztorainkkal. Hogy várjuk a Jézuskát, akit a maga főpásztorai irgalom nélkül kitessékelték Izraelből és az életből. Várjuk mi, akik tudjuk, hogy a kiengesztelés évezredfordulója következik, s mindenképpen meg kell tudnunk találni a megoldást - a Jézuskának is, Béluskának is jelszavunk jegyében.

Dehát miféle prédikáció az ilyen? Ezért jobb leírni előre a helyzethez illő mondatokat, s azokat szépen betanulni. Pl. Lelkünket is meg kell tisztítanunk szentestére, nem elég gondoskodunk a mákos és diós bejgliről és az ajándékokról, hanem az évi vagy karácsonyi szentgyónásunkat is idejében el kell végeznünk, s a többi. Nem tudom ezt mondani, mert nekem - nem ideillő. Számomra csak az az ideillő, amivel tele vagyok. Mivel vagyok tele?

Azzal, hogy holdkóros volt-e az Isten, amikor elindította Fiát a betlehemi éjszakába? Azzal, hogy holdkóros voltam-e, amikor rábízta magam arra, amit belülről igaznak, Isten szavának gondolok? Azzal, hogy etetjük-e csak magunkat, ha egyszer nincs béke az olajfák alatt és másutt sincs? Azzal, hogy lehetséges-e az Isten álma, vagy csak az lehetséges, hogy valaki az Istennel kezd és a Golgotán végzi.

Mondhatnám mindezekre, hogy kérem szépen, tessék nekem ezekkel békét hagyni. Én csak egyszerű polgár vagyok, akinek 1-gyel kezdődik az azonosító száma, s ki kell tudnom fizetnem a víz, a csatorna, a közös költség, a telefon, a villany, a gáz meg még nem tudom miféle közszolgáltatási számláimat, ha már egyszer szerencsénkre a szocializmusból visszafordulhattunk a kapitalizmusba, amelyről félszázadon keresztül tanultuk a különböző szintű szemináriumokon a ma kormányon levő elvtársaktól, hogy annak immár a nagy októberi forradalom óta egyszer s mindenkorra vége van. Ez az én megoldandó problémavilágom, az Isten gondjait pedig méltóztassék magának a Jóistenek megoldania.

Mondhatnám, és nem tudom mondani. Nem, mert a 80. esztendő tövibe az ember már nem tud váltani, s csak azt tudja csinálni, amit odáig csinált. Mit? Az Isten gondjait deklinálni. A próféták, az Isten tolmácsainak módján, akik felelőtlenül ígéretnek, hogy mit és mikor és hol fog most már az Isten igazán valóra váltani. S ahogyan Jeremiás is tette, amíg ki nem kötött a ciszterna mélyén, ahol aztán sárban iszapban, piszokban, szomjazva és éhezve spekulálhatott azon, hogy Isten hogyan visel gondot azokra, akik odaadják neki az életüket.

Mondom tehát, amit mondok. Ha elátkozza százszor Pusztaszer, akkor is mondom. Mondom, mert üres dumára képtelen vagyok. Mondom, mert addig élek, amíg mondhatom. Mondom, mert "Élni, hogyha nem fajulva tengés, olcsó időnek hasztalan soka. De érben, vérben a kerengés, mely a szebb jövőnek biztos

záloga". Mert, ha tudta ezt Arany, aki pap se volt és katolikus se volt, akkor egy magyartanárnak, aki hozzá még pap és katolikus is, szintén tudnia kell.

Igenis, válaszolni kell tudnom a kérdésre: meg tudja-e valósítani Isten azt, amit ígért. Lehetséges-e az Isten Országá? Vagy csak az lehetséges, hogy keresztrefeszítjük az Istent meg minden lányát és fiát, aki csak közénk merészkedik? Mondom, mert csak ez érdekel. Mondom, mert addig élek, amíg hiszek abban, hogy ez lehetséges. S azt is mondom, hogy csak akkor van erre lehetősége a Magasságos Istennek is, ha valakiknek fontos az Isten baja. S mondom, és nem tudom nem mondani, hogy bizony a Bokor csak arra született, hogy egybegyűjtse azokat, akiknek fontos az Isten baja.

S aztán ha egybegyűlnek, akkor mi lesz? Nem tudom. Csak azt tudom, hogy ez esetben már van egy pont, ahol megvetheti a lábát az Isten. Mert van már egy pontja, ahol gondolkodó emberek élnek, s akik akarnak valami egyebet is, mint a merő túlélést: azt, hogy ki tudják fizetni számláikat.

Nem látok bele a jövőbe! Nem tudom megmondani, hogy mit fognak csinálni ezek az egybegyűltek. Csak azt tudom, hogy már jó 50 évvel ezelőtt egybegyűltek, amikor mindenki azt mondta, hogy abszolúte világos, hogy az adott körülmények egyáltalában nem alkalmasok arra, hogy ezek a valakik összegyűljenek. Nem alkalmas, mert az összegyűlést tiltja a demokrácia védelméről szóló 46. évi 7. törvénycikk, s az ilyen tárgyú összejevést, mint a népi demokrácia megdöntésére irányuló szervezkedés vezetésének büntetést értékeli, melynek felső büntethetőségi határa a kötél általi halál.

Csak azt tudom, hogy összegyűltek s megtanulták, hogy nem papi szakma ez az összegyűlés, hanem egyetemes emberi szakma; és hogy kivétel nélkül mindenkinek való, és hogy az Isten kivétel nélkül mindenkitől várja és azt várja, hogy ki-ki összegyűjtse, akiket csak összegyűjteni képes, és hogy hordozzuk, igenis mi, kis bajos emberek, az Isten gondjait. Csak azt tudom, hogy összegyűlve rájöttek arra, hogy a második világban élnek, s túlságosan gazdagok a harmadik világhoz képest, s hogy nem szabad elkölteniök magukra, családjukra fizetésüket, hanem annak minél nagyobb hányadát ki kell síbolniok az országból a harmadik világ éhezőihez, elkövetve ezzel - ebből az alkalomból és változatosság okából most - a valutakijárlás büntetést, aminek felső büntethetőségi határa ugyan nem a kötél általi halál, de mindenképpen marginalizálódással jár az állami, az egyházi, a társadalmi életben egyaránt. Csak azt tudom, hogy rájöttek arra, hogy a Jézus nevében megkeresztelt, azaz Jézus Istenének és Atyjának lepecsételt emberek nem tehetnek katonai esküt megígérve, hogy elpusztítják a folyó túlsó oldalán élő és élni akaró embertársaikat... Nem tehetik, mert szeretni is és elpusztítani is - ez

ellentmondás, Isten pedig nem s a sötétség, hanem a világosság Istene, nem az igennek is, meg a nemnek is az Istene, hanem csak az egyértelmű igené. A szeretetre igentmondásé. Csak azt tudom, hogy az Isten gondjai tárgyában összeülőknél megint büntetést kellett elkövetniök. Csak azt tudom, hogy ezek után Casaroli, a Szentszék keleti politikájának nagymestere, közzétette üzenetét a katolikus sajtóban, hogy engedelmeskedjünk. Nem mondta meg, hogy minek és miben engedjünk, de egyértelmű volt, hogy az uraknak kell engedelmeskednünk. Csak azt tudom, hogy Lékai bíboros megmondta magyarul: a gyilkolást elrendelő s azt a Varsói szerződés jegyében legfeljebb tekintélyével parafáló katolikus püspöki karnak kell engedelmeskednünk, mert a polgári szolgálattal élésnek az ideje akkor még nem érkezett el. Csak azt tudom, hogy vállalták, hogy rossz kisközösségnek minősüljenek, amelyek nem tartják meg hazájuk törvényeit s nem engedelmeskednek a hierarchiának. Csak azt tudom, hogy mindezzel vállalták azt, hogy saját egyházukban marginalizálódjanak, s hogy a rendszerváltozás után is kitiszítottak maradjanak, s ne hívják meg őket a katolikus lelkiségek seregszemléire, mert az ő lelkiségük nincs összhangban a hierarchia által patentírozott katolikus lelkiség, lelkiségek fogalmával.

Hogyan ünnepeljek karácsonyt, miféle adventvárast csináljak? Kit és mit várjak? Kinek zengedezzek éneket? Az istállóba szorultnak s a Kaifás által majd az életből, magából is kitessékkelendőnek? Vagy pedig a keresztény egyházak békés, semmi vizet és senki vizét nem zavaró és megaranyozott jászlú Jézuskájának, akinek halvány fogalma sincs, hogy mit akar, s aki véletlenül se mondana Hegyibeszédet, mert hát ugyebár abszolút nyilvánvaló, hogy nem a szegények a boldogok, hanem a gazdagok. Abszolút nyilvánvaló, s az összegyűlők, az Isten gondjait hordozás céljából összegyűlők sem akarnak, kérem, szegények lenni, mert mindegyikük gondoskodni akar párjáról, gyermekeiről, és mert maga az Isten írta bele emberi természetünkbe ezt a gondoskodni akarást. S a maga szívét koppintotta le akkor az Isten, amikor a szívünkbe írta ezt a gondoskodni akarást.

Hiába gyűlnek össze, akik összegyűlnek, ha nem adnak választ az Isten gondjára, az ember bajára. Elméletit is és gyakorlatit is. Az elméletit meg kell tudnia fogalmaznia annak, aki Jézus Istenéért és Atyjáért gyűlik egybe. Így hangzik: Isten a maga szentháromsági baját úgy kerüli el, hogy az Atyának nincsen semmije, ami ne volna egyúttal a Fiúé is, s a Fiúnak nincsen semmije, amit elzárna s ne akarna megosztani az Atyával. Így tesznek. Azért tesznek így, mert kettejük Lelke az Osztozás Lelke. S ha egyszer igaz, hogy Isten is csak a maga képére és hasonlatosságára tud alkotni, miként mi is, amikor

bármilyen művünknek vagy gyermekeinknek adunk életet, akkor a mi gondunknak sem lehet más megoldása, mint ami az Ősmintában megoldja a gondokat. A szakállas jénai zsidó (*Karl Marx*) nem tévedett. Osztózni kell. Nem az eredeti bűn következtében kell osztoznunk - mint ahogy bizony nem kis bátorsággal gondolta Horváth Sándor 60 évvel ezelőtt: mivel akaratunk rosszra hajló lett, ezért aztán visszaélünk önzésünkben a magántulajdonnal -, hanem annak következtében, hogy az osztózó Isten képére és hasonlatosságára lettünk teremtvé.

Ha az összegyűlők ezt másképpen látják, abba fogják hagyni az összegyűlést, mert ráébrednek, hogy tárgyaltan az összegyűlésük. Tárgyaltan, mert nem akarják többé tovább hordozni az Isten gondját, ami az ember gondja: az éhezőké meg az éheztetőké. Ennyit az elméletéről.

Ami pedig a gyakorlatot illeti, azt el kell kezdeni. Akármilyen szerény kezdetekkel is, de el kell indulni. Mert el se indulás esetén össze fog zavarodni az elméleti tisztánlátás is. Össze, mert igaz, amit tanultunk: a lét meghatározza a tudatot. A nem osztózó lét meghatározza a tudatunkat, s azt fogjuk mondani arra, amit nem tudunk, vagy nem akarunk megcsinálni, hogy az nem is lehetséges... vagy azt, hogy az Isten azért ezt már igazán nem is kívánhatja tőlünk.

Látod, Betlehemi Gyermekek, ennyi és ez telik csak tőlem. Persze az lenne a szép, ha ezt nem kellett volna leírnom, hanem csak úgy rábízhattam volna magam a sodrodra. De nem tehettem, mert ez nyilvános ige hirdetés, s itt idejében be kell fejezni a dolgokat. S ez csak akkor lehetséges, ha az ember előre leírja, ami telik tőle, s a szövegszerkesztője előtt ülve az órájára nézhet, meg arra, hogy megvan már a 12 ezer byte, és abba kell hagynia a költést akkor is, ha talán futná még néhány versre az ihletből.

Letelt az idő. A mondóka befejezve. A jászlad figyelmeztessen arra, Kisjézus, hogy el kell indulnunk. Feléd. Jászol iránt. Amen.

VÉGH ANDRÁS

A HOSSZÚ ÉLET X+1 SZABÁLYA

A hosszú élet egyik feltétele a lassú öregedés. De miért öregszünk? Fizikus szemmel úgy látom, hogy az élőlények mindenütt tapasztalható öregedése egy sokkal általánosabb természettörvénynek a speciális esete. A fizikai rendszerekre, testekre, kémiai anyagokra éppen úgy jellemző a belső változás, öregedés, mint az élőlényekre.

Az élet, szerveződésének minden szintje, kétségtelenül csodálatos, ennek ellenére, néha azt érezzük, hogy az élet természetes „technológiája” töredékes, véletlenszerű és nem tökéletes. Jó példa erre az öregedés.

Az étellel és az öregedéssel kapcsolatos tanulmányaim során előfordult, hogy arra törekedtem, megtaláljam a végső okot, a megfelelő anyagot vagy eljárást, amely radikálisan meghosszabbítja az életet. Az egy-két végső ok helyett, azonban végtelen sok kisebb-nagyobb okot, az **elixír** helyett pedig mindenütt szennyezést, szeméthegeket és információs szemetet (genetikai hibákat, mutációkat, hibás jelhalmazokat) találtam. (A kórokozókról és a sokféle betegségről most nem is beszélek.) A normál reakciókban már részt nem vevő, üritetlen kémiai anyagok és nem javított informatikai hibák lassítják, gátolják, és végül lehetetlenné teszik a sejtek, szövetek működését. Mindenütt az irreverzibilisen növekvő entrópiába ütköztem.

Az élet vizét nem, de az öregedés végső univerzális fizikai magyarázatát, úgy vélem, megtaláltam, ami nem más, mint a test fizikai entrópiájának hosszú távú, lassú növekedése és ezzel párhuzamosan a test fizikai információjának csökkenése. Ennek következtében a test biológiai információjának csökkenése, illetve a hibák számának növekedése. **Az entrópia az anyag, az atomok és molekulák rendezetlenségének a mértéke**, egy jól definiált fizikai fogalom. Az entrópia megmutatja, hogy a gázok – ha lehetőségük van rá – mennyire szóródtak szét a térben, illetve a különböző molekulák, mennyire keveredtek össze, és az energia mennyire oszlott szét közöttük. (Kiszámítása általában nehézségekbe ütközik, de ha csak a hőközlést kell figyelembe vennünk, viszonylag egyszerű: egy rendszer (kis) entrópia változása (dS) arányos a felvett (kis) hőmennyiséggel (dQ). Az arányossági tényező az abszolút hőmérséklet reciproka ($1/T$.)

Az élőlény rendkívüli módon rendezett, önszabályozott, sok információt és **viszonylag kevés entrópiát** tartalmazó metastabil rendszer, amely, ha valamilyen